Məhəbbətdə oldum naşı,
Ürəyimin yandı başı.
Gözlərimin dondu yaşı,
Qaldım boğula-boğula.

Sənsiz günüm talan oldu,
Yandım, Kərəm yalan oldu.
Kərpic-kərpic viran oldu
Ömrüm dağıla-dağıla.

Mən ki səni əzizlərdim,
Gül becərdim, tikan dərdim.
Həsrətindən sonsuz dərdim
Döndü nağıla-nağıla.

1969

DƏNİZ OLMAQ İSTƏYİRƏM..

Məndən soruşsalar,
"Nə olmaq istəyirsən?"
Deyərəm: dəniz,
Səxavətdə,
dəniz olmaq istəyirəm,
Təmənnasız, minnətsiz
Hamıya pay verə bilim.
Vüsətdə,
dəniz olmaq istəyirəm,
arzumun sahillərini görə bilim.
Xasiyyətdə,
dəniz olmaq istəyirəm
dalğalı, fırtınalı, coşğun dəniz.
Saçlarını qaya daşlarına sərən
Məcnun dəniz.
Təbiətdə,
dəniz olmaq istəyirəm
ləpələri günəşin tellərindən
çələng hörən,
dibinin qumları görünən,
həlim, mehriban dəniz.
Maddə də,
cəzrə də tablaşan dəniz.
Məhəbbətdə,
dəniz olmaq istəyirəm
göy gözlü,
səma dərinlikli,
Özü sahilli
nəğməsi sahilsiz.
Dəniz olmaq istəyirəm,
dəniz...
dəniz...

1966

XƏZƏR KÖKSÜMDƏDİR

Xəzər köksümdədir,
fırtınası, tufanıyla.
Xəzər köksümdədir
neçə əfsanəsi,
nağılı, dastanıyla.
Hər dalğası elə bil ağ mayadır,
karvandan üzülüb,
ümmandan üzülüb,
sahilə gəlir.
Axı, ovsarını qıranlar
Həmişə belə gəlir...
Xəzər köksümdədir,
qızılı qumu,
yalçın qayasıyla.
Gündüz od ələyən günəşi,
gecələr ayparasıyla.
Xəzər köksümdədir,
sığınıb sinəmə
əzizlərimdən ən əzizi kimi.
Gətirmişəm onu şəhərə
ötən günlərimdən qalmış
güzgü kimi.
Sizi də gətirmişəm
ey sahil qumu üstündən ayrıldığım
dostlar, tanışlar.
Axı, Xəzər olmasa,
siz olmasanız
sinəm boş qalar.
Xəzər köksümdədir
mavi gözlü,
gülər üzlü,
duzlu Xəzər.
Belə də qalacaq
gələn il,
sahildəki görüşümüzə qədər.
İndi yadınıza sahil düşsə!
Xəzər düşsə, məni anın.
İndi yadınıza dənizdən doğan
səhər düşsə, məni anın.

1971

DƏNİZ, HEMİNQUEY VƏ MƏN

Önümdə
Dünyanın qaragözlü pərisi,
Qara dəniz.
Başımın üstündə
Ağ çalmalı,
Sıldırım qayalı dağ
Səssiz-səmirsiz.
Bir qaya parçası üstündə
Oturmuşam tək.
Ayaqlarımı yuyar sular
Yenə dalğa-dalğa,
Ləpə-ləpə nəğmə deyərək,
Mamırlı daşların üstündən
Sabun köpüyü kimi sürüşür,
Yenidən tökülür dənizə.
Haradansa yadıma Heminquey düşür.
Dönüb bir zirvəyə baxıram,
Bir də oturduğum qayaya.
Uzaqda balıqçı qayıqları,
Qağayılar şığıyır suya...
Günəş közərə-közərə
Yarıb dənizi qalxır.
O da ilk dəfə zirvəyə baxır,
Mən də baxıram.
Gör haradan harayadır fərqimiz:
O dağ başında,
Mən qaya daşında.
Ayaqlarım suda,
Yanımda balıqlar oynayır.
Əl atsam
Papağını götürərəm
Başından dalğanın.
Baxıram,
Bu yaxınlıq heyran edir məni...
Bəs nədən
O, dağ başından
daha yaxşı duyur
Dənizin romantikasını,
Dənizin həqiqətini.

Məni dəniz heyran edib,
O, "Qoca və dəniz"iylə hamını.
Axı, duyğuya nə yaxın, nə uzaq?
Hər şey yaxın olar
Əgər ürəkdən vurulsaq.

1968

QARA DƏNİZ

Qara dəniz, Qara dəniz,
Sahilində uzanmışam,
Elə bil ki, qürbət eldən
Uçub gəlmiş qərib quşam.
Sağım dəniz, solum qaya,
Torpaq ustə dirsəklənib
Mən baxıram
Dalğalarda üzən aya...
Xəyal məni hara çəkir,
Hara, dəniz?
Sevgilimə oxşayırsan,
Qara saçlı, qarabəniz.
Qara dəniz, Qara dəniz,
Dalğaların sinəm ustdən
Zolaq-zolaq yol açdıqca,
Ləpələrin pıçıltısı
Qulağımda dolaşdıqca,
Cənub qızı düşür yada.
Düşünürəm, bəlkə bu an
Onun qulac saçlarıdır
Sinəm ustdə dalğalanan.
Axı sən də sevgilim tək
Həm duzlusan, həm də qara.
Qara dəniz.
Deyirlər ki, qoca Hafiz
Qara xalçın bir dildara
İki şəhər bağışladı...
Bir şairin hökmünə bax
Hardan çatır hara, dəniz.
Qara dəniz, Qara dəniz,
Sən də bizim yer üzünün

Yanağında qara xalsan,
Nə olar ki,
Sahilinə qonaq gəlmiş
Bu şairdən bəxşiş alsan.
Nə kəndim var, nə şəhərim,
Nə də əldə bir hünərim,
Hafiz kimi ənam verəm
Bircə xala iki şəhər,
Bir ürəkdir, bir də şer
Bu dünyada varım mənim.
Ürəyimi aldı məndən
Qara gözlü, qara saçlı
O qara dildarım mənim.
Bəxşiş dedim...
Böyüyü var, kiçiyi var.
Hər kəs baxıb miknətinə
Öz varını bağışlayar.
– Sənə şer bağışlaram,
Bu da kasıb bir şairin
Bu dünyada miknətidir.
Şer qəlbin atəşidir,
Şer ömrün nemətidir...

1960

BU AXŞAM

Bu axşam üzü qırçın-qırçın,
Qumaş kimidir Xəzər.
Çəkilib sahillərin qınına,
On dörd gecəlik ay işığında
Bənzəyir min bir gecə nağılına.
Həqiqəti bir aləmdir,
Əfsanəsi bir aləm dənizin.
İstəyirəm buaxşamkı nağılını
Mən deyəm dənizin.
Bir zaman nə Xəzər var idi,
Nə də onun qumlu sahili belə.
Dalğaların yerində
Dəvə karvanı gedərdi.
Mənzildən-mənzilə.

Bu düzdə tikan da vardı,
Çiçək də, çəmən də.
Bir bahar günü
Göylər leysan tökəndə,
Əvvəlcə çiçəklər yuyundu,
Kəpənəklər yuyundu suda.
Sonra qumlu düzlər içdi selləri
cadar dodaqlarıyla.
Sanki buludun qəzəbi tutdu
Torpağa.
Sel selə qovuşdu,
İrmaq irmağa.
Sular aşdı-daşdı,
Hər şey bir-birinə qarışdı.
Buludun göz yaşı,
Çiçəklərin ətri,
Kəpənəklərin rəngi
Zər dənizinə döndü...
Zaman-zaman
Neçə adda yaşayan
Bu ümman
İndi Xəzər dənizinə döndü.
Aydın gecələrdə
Dalğalar rahatlanır,
Ləpələr dayanır,
Çıxır suyun üzünə
Zər qanadlı kəpənəklər.
Neçə rəngə çalır
Dənizin dibindəki çiçəklər.
Əfsanələr aləminə qovuşur Xəzər...
Neçə nağılı var –
Fırtınalı,
Tufanlı,
Qəzəbli dənizin.
Bu da bir nağıldır,
Üzü qırçın-qırçın
Qumaşa bənzəyən
İnsan qəlbli dənizin...
Fəqət bir həqiqət var,
Yüz əfsanəyə dəyər.
Buluddan doğulsa da Xəzər
Bu torpağa bağlıdır.

Ümmandan ayrı düşəli,
Sığındı Abşeronun sinəsinə.
Biz də vurğunuq Xəzərin
Nağıllı, nağılsız gecəsinə...

DƏNİZLƏ PAYIZDA GÖRÜŞDÜK

Dünən görüşünə getdim Xəzərin.
Düşünürdüm yol boyu, –
Atılacağam qucağına
Uzun illərin ayrısı tək.
Yəqin o da açıb qollarını
Qucaqlayacaq boynumu,
Necə də sevinəcək...
Sevinəcək,
Bu payız günündə
Onu xatırlayıb
Gəlmişəm yenə.
Getdim,
İnsanların izi çoxdan silinmiş
Sahil qumlarına
Təzə izlər sala-sala.
Yaman həyəcanlı idim,
Nəfəsim tutulurdu az qala...
Dayandım ləpədöyəndə,
Dayandım xeyli.
Dəniz bir az qəzəbli göründü mənə,
Bir az da gileyli.
Dayandım onunla üz-üzə,
Ancaq üzümə baxmadı.
Bahardakı kimi sevinə-sevinə
Qarşıma çıxmadı.
Əyilib öpdüm dodaqlarından,
Bir parça duz idi,
Dinmədi Xəzər.
Əlimi çəkdim köpüklü saçlarına,
Bumbuz idi,
İsinmədi Xəzər.
Baxdım sahil boyu,
Bir nəfər görüm soruşam:
Nədən gileylənib dəniz?

Xətrinə kim dəyib görən?
Sualsız da bildim
Xəzərin inciməsini
Sahilin kimsəsizliyindən.
Oturdum dalğaların sahilə atdığı
Bir kötük üstündə.
Oturdum qüruba kimi.
Açılmadı qaşqabağı dənizin,
Soyumadı qəzəbi...
Ayrıldıq,
Əlimdə dalğaların soyuğu,
Dodağımda duzu qaldı.
Yol boyu düşündüm,
Yəqin mənə deməli
Nə qədər sözü qaldı...
İnadından dönmədi, bilirəm.
Nə eybi var,
Bir də gələrəm,
İki də gələrəm...
Barışarıq,
Danışarıq.
İnanar, nankor deyil insanlar,
Dərk edən də var,
Naşı da.
Deyərəm: – Xəzərim mənim,
İki gözüm mənim.
Axı, yer üzü həmişə bahar olmur,
Dünyanın payızı da var,
Hətta qışı da.

1972

DƏNİZƏ YAĞIŞ YAĞDI

Dünən şıdırğı yağış yağdı,
Sahildəki adamların
Hərəsi qaçdı bir yana.
Qabar-qabar oldu
Dənizin sinəsi,
Qaldı yana-yana...
Buludların isti göz yaşındanmı,
Yoxsa qəlbinin tələşındanmı

Tutuldu, bulandı dəniz?
Qaraldı, bozardı,
Fəqət dayandı dəniz.
Qabar-qabar yandı dəniz...
Təmkinini itirmədi ancaq.
Çəkildi buludların karvanı,
Çəkildi üfüqə sarı.
Şəfəqlər töküldü sulara,
Qızıl, sarı...
Yenə gəldi insanlar,
İkibir, üçbir.
Yenə açdı qollarını
Dəniz sahil boyu.
Axı, dəniz mehribandır,
Dəniz təmkinlidir.

1972

DƏNİZƏ GÖZ YAŞI DEMƏYİN...

Dənizə göz yaşı deməyin,
Deməyin: "Göylərin göz yaşıdı dəniz".
Dənizə üzük qaşı deməyin.
Deməyin "Dünyanın üzüyünün
Qaşıdı dəniz..."
Deməyin, duzludur
Donmaz dəniz,
Deməyin bilə-bilə.
Bəs nədən göz yaşı donur
Gilə-gilə!
Deməyin, yanan görməyiblər dənizi hələ.
Ancaq göz yaşı elə yanır
Nə közə çevrilir,
Nə də külə...
Dəniz yanardı,
Bir qətrə göz yaşı olsaydı.
Dəniz donardı,
Bir qətrə üzük qaşı olsaydı.
Dənizə göz yaşı deməyin,
Amandı, yana bilər,
Dona bilər...

Dünya dənizsiz qalar onda.
İnsanlar dənizsiz qalar onda...
Bütün gözəlliyini itirər
Yer üzü.
Dənizə göz yaşı deməyin,
Nə edirik donan donizi,
Yanan dənizi.
Nə yaxşı ki, dəniz var dünyamızda,
Təlatümlü, çağlayan dəniz.
Nə yaxşı ki, bcynimizdə,
Şüurumuzda dəniz var –
Heç zaman ovunmayan dəniz.

1975

DƏNİZ ƏSƏBİDİR...

Bu axşam nə ay var,
Nə ulduz var dənizdə.
Qapqara qatran tökülmüşdür
Sanki dənizin yerinə.
Nə də işıq salır
Xəzərin qumlu sahillərinə
Çıraqların düzümü.
Tək qalıb dəniz,
Tək-tənha...
Bu axşam tükənib
Dənizin dözümü.
Elə darıxır ki,
Dindirsən ağlayacaq ha!..
Heç vaxt belə görməmişdim
Dənizi tək-tənha...
Tora düşmüş kimi
Yatağında çapalayır,
Ancaq səssiz-səmirsiz.
Heç inanmazdım,
Fırtınasız, dalğasız da
Qəzəbli olar dəniz.

1975

İLDIRIM VƏ DƏNİZ

Dünən bir tiyə ildırım
Düşdü Xəzərə,
Çalxandı dəniz.
Üfüqdə qara buludlar bağırdı,
Qorxudan yarıldı qaranlığın bağrı.
Dedim, doğradı dalğaları yəqin,
Təbiətin bu odlu kəsəri.
Nigarançılıq içində açdım səhəri...
Səhər üfüqlər qızarmışdı,
Nə buludlu, nə dumanlı idi.
Ancaq Xəzər
Bir qədər əsəbi,
Bir qədər həyəcanlı idi.
Söndürsə də qəzəbiylə
İldırımın alovunu,
Axşam şahə qalxan dalğaların
Hələ yığmamışdı cilovunu.
Elə bil yanırdı
İçin-için hələ də.
Meydan oxuyurdu Xəzər
Üfüqə də, sahilə də...

1975

ÜÇÜNCÜ İSKƏNDƏR

Ərdəbildə bir İsgəndər vardı.
Küçə-küçə gəzib duz satardı.
Eh, nə vaxtdan tanıyıram onu,
Ancaq görməmişəm neçə ildir.
Ölmüşmü?
Sağmı?
Bəlli deyil.
Hər dəfə onu düşünəndə deyirəm,
atalar gözəl deyib:
"Dünya yaxşı adamlardan xali deyil".
İstəsəydi mirzə olardı
lap sələmçibaşına,
şəhərin baş küçəsində
hücrədə oturardı.
Daha düşməzdi küçələrin qarına,
yağışına...
Düşür yadıma,
qışda çayxanada,
yayda örtülübazarın korpic səkisində
söhbət etdiyimiz günlər.
Necə də şirin danışardı
kiminin "duzçu",
kiminin "babı" adlandırdığı
İskəndər.
Görəsən sağdırmı?
Sağdırsa əgər,
yenə də çiynində duz şələsi,
əlində həşyəsi yazılı mis piyaləsi,
şəhərin eyri, ensiz küçələrilə
addımlayır ağır-ağır,
duz paylayır.
Bəlkə ölüb?
Əgər ölübsə
Görən hansı qəbristanda basdırıblar
onu

Axı, şəhərdə hamı bilirdi
İskəndərin babı olduğunu.
Diriliyində dişləri batmayanlar
Yəqin ölüsündən çəkiblər hesabını.
Mollalar qəbristana qoymayıblar
babını.
Bəlkə bağ meşədə,
kiçik həyətindəki
tək çinar altında yatır indi?
Görəsən şəhərin dalda küçələrində
çaxçaxlı qapıları döyüb,
başı çadralı,
əlləri hənalı
qaraqaş, qaragöz gəlinlərə
kim duz satır indi?
Bəlkə də sahibsiz qalıb
torbası, camı?
Bəlkə də İskəndərin ölüm xəbərini
şəhərdə eşitməyib hamı?
Bəlkə də neçə gəlin, neçə ana
hələ də gözləyir onun yolunu?
Taxçadakı kasaya qoyublar
nisyə aldıqları duzun pulunu?
Gözləyirlər gələcək yenə.
Yəqin inanmırlar
Duzsatan İskəndərin ölməsinə.
Doğrusu, mən özüm də inanmıram –
Ölə İskəndər.
Hələ yadımdadır ilk görüşümüz.
Örtülübazarda,
səkidə oturmuşduq ikimiz.
Önümüzdə iki stəkan çay vardı,
yanımızda bir torba duz.
O belə başladı söhbətini,
bir az zarafat, bir az ciddi:
"Dünyada üç İskəndər var:
biri mənəm.